

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	16 kor.
Negyedévre	4 "
Helyben hához hozva:	
Egész évre	20 kor.
Negyedévre	5 "
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Negyedévre	6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaadását vagy megőrzését nem vállalja.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, március 21.

Az esküdtek és a becsület.

»Az új bünvádi eljárásban az esküdtzéki eljárás a rendes eljárási nemek egyike lett; és pedig az, a melyik az egyéni szabadság biztosítékával leginkább van körülbástyázva s ennél fogva a többi eljárási nemek számára mintegy mintaképül, a bíróra nézve pedig iskolául szolgál.«

Fayer László, az esküdtzéki intézmény fanatikus védelmezője írta ezeket a sorokat örömeiben, mikor évtizedes küzdelem után végre sikerült az esküdtzéket rendes bírói intézménnyé tenni Magyarországon. Ez lesz a bírák »iskolája!«

No hiszen gyönyörűsége kis iskola lett belőle, annyi bizonyos. Iskola, amelyben meg lehet tanulni, hogyan nem szabad itélkezni.

Mikor az esküdtzék megalakul, az elnök a következő felhívást intézi hozzá:

»Esküdjenek önök a mindenható Istenre, hogy . . . a törvényt megtartják . . . és félretéve minden kedvezést, féltelmet és melléktekintetet, . . . meggyőződésük szerint, igazságosan és a törvény értelmében határoznak.«

Az esküdtek ráfelelnek: »Esküszöm, Isten engem úgy segítjen!«

Ennél komolyabban már nem lehet figyelmeztetni telnőt embert a törvényre, a lelkiismeretre, az elfogulatlanságra, mindenre, ami az igazságszolgáltatásnál lényeges szerepet játszik. Esküt tesznek rá, hogy a törvényt megtartják s elfogulatlanul itélkeznek; és mégis alig van hét, hogy valamelyik esküdtzék a törvénnyel vagy az elfogulatlansággal összeütközésbe ne kerülne.

Kivált az egyéni becsület az, a mi iránt az esküdtzéknek legelőször megdöbbenően kevés az érzeke.

Van Magyarországon egy irány a hírlapirodalomban, mely azzal akar feltűnni és a nyers tömegnek tetszeni, hogy a tollával valóságos rablóhadjáratot indít mások becsülete ellen. Egész külön szótárt lehetne összeállítani a meggyalázó kifejezésekből, a melyeket ezek a sajtótermékek állandó fegyvertár gyanánt összegyűjtöttek és használnak. Válogatott gondossággal élezzik ki az újonnan gyártott kifejezéseiket, a régieket pedig összeszedik a kaszárnyákból kisépért szemétként, részeg kocsisok káromkodásaiból s ékes virágként tűzik oda felebarátjuk neve mellé. A megsértett természetesen felháborodva indítja meg a sajtópert, azt híven, a btk. arra való, hogy alkalmaz-

zák nemcsak a csirkefogók, de a becsület terén működő irodalmi csirkefogók ellen is.

Itt van a nagy csalódás.

Először is vajmi ritka eset, hogy igazi szerzőt sikerüljön a vádlottak padjára ültetni. Hogy is mondta Zsitvay? Ezek a becsületeblók »elsütik a revolvért, aztán megszöknek.« Gyáván meglepnek a következmények elől s maguk helyett megfizetett firmákat tolnak előtérbe.

Másodszor, ha az ügy az esküdték elé kerül, tökéletesen elég, hogy a védő ügyvéd megfelelően gyakorolja a visszavetés jogát s előre nyugodt lehet a felmentés felől, kivált ha az ügyvéd kellő vehemenciával tud nekitámadni — a panaszosnak. Szánalmas dolog egy ilyen rágalalmazási vagy becsületsértési pör tárgyalása az esküdtzék előtt; a ki nem ismeri, melyik a vádlottak padja, melyik a sértett helye, bátran azt gondolhatná, hogy a sértett itt a vádlott, hiszen ő róla szedik le a keresztvizet. Végül felmentik a vádlottat, a mi nem más, mint a panaszos elítélése.

Egyik biharmegyei tisztviselőt a Népszava »szarvasmarhának« titulált. Megindította a sajtópert, előállott szerzőként egy éppen állás nélküli, facér szabólegény — s a budapesti esküdtzék fel-

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A MAFLA.

Írta: ifj. Molnár Károly.

A vendégek az ebédlőben kártyáztak, közben-közben egy-egy sikerültebb kontrára hangozó pohárcsengés kísérte a kártya melletti feszelen társalgást. A sok fiatal fiú, kiknek nagyobb része a bányamérnöki karból állott, üresen hagyta lelkét Nelliének, a fiatal bányaműorvos szép sógornőjének, ki egy távolabbi szobában, a kis szalonban ült. Egyedül volt.

Azaz, hogy ő sohasem volt egyedül.

Ugy tartotta mindenki, hogy magánosságában lelkek látogatják meg ezt a leányt, akikkel aztán nagyon jól el tud szórakozni.

Lelkek, az ország minden pontjáról.

Mert Nelli sokat utazgat. Szüleit még eltemette s ők ketten maradtak Ilonával, a doktor-néval, akinek házában szokott néha megpihenni, de csak azért, hogy innen ismét utrakeljen és egy nagyon messze tájon üsse fel ismét pár hónapra sátorát valamelyik rokonánál.

S amerre csak járt, mindenütt rajongott érte az ifjuság, mert Nelli oly szép volt. De csak egy kevés ideig rajongott érte, mert hamar kismerték, hogy Nelli nagyon hideg lélek. Azt is

mondták róla, hogy szive sincs, de ő ez ellen mindig tiltakozott. Sőt néha meg is akarta mutatni, hogy igenis van szive, ha egy-egy új férfit tünt elébe utazgatásaiban.

Ezt kezdetben elhalmozta kegyeivel, kitüntette a többiek felett. Am hamar beleunt. Mikor áldozatát már vergődni látta, akkor mosolyogva olyan messzire, egészen az északi sarkra dobta el magától, hol az családottan fagyoskodott. Ilyenkor aztán Nelli csomagolt, vitorlát szél alá fordítá s az élettengernek más délkörön bukkant fel, mint a gyanutlan hajósok csábos szirénje.

Nem vitt magával semmit. Talán csak emlékeit szerencsétlen áldozatának, kit buskomoran hagyott itt, vagy amott. Ezek az emlékek voltak aztán az ő utitársai. Elkísértette magát velök mindenhová.

Most is, ott a kis szalonban ezek az emlékek, könnyenhiwő áldozatainak emlékei veszik körül; ő, mint királyné mosolyog közöttük.

Aki nem ismeri még Nellit, azt mondaná most, ha látná, hogy mint ábrándozik. Aki pedig ismeri, az pedig elkerüli, fél tőle. A szeméttől, amely ravasz, biztató. A mosolyától, amely leszögező. A lelkétől, amely annyi tört szívnek lett már a gyilkosa.

Új vendég érkezik az ebédlőbe. Dacher, az irány-akna egyik segédmérnöke, kit csak nemrég helyeztek át Aranyvölgyre.

Kártyázni nem szokott. Am azért hamar lekötik.

— Eredj kérlek hát a kis szalonba — mondja a házigazda — ott van Nelli. Szórakoztatok.

De hiszen éppen ezért jött Dacher. Amint megismerkedett Nellivel a kaszinó-estélyen, elvesztette szívét.

Nelli meglelte, felvette és — játszott vele.

Most is, hogy belépett hozzá a mérnök, szeme felcsillant. Lámpáért csengetett, mert már esteledett, aztán szembeültette magát.

Megejtő szokása volt Nelliének. Alig ismerkedett össze valakivel, mihamar faggatni kezdte. Dachert is.

— Mondja, hányadik vagyok már én, akinek ugyanezeket a bókákat elmondja?

— Legyen nyugodt, Nelli, hogy az utolsó, mint ahogy én sem vagyok az első, aki magának ugyanezeket elmondom.

Nelli pipacsörös lett. Elébe kertetek. De igyekezett nyugodt maradni.

— Magának bizonyára beszéltek rólam.

— Okvetlenül kérdezősködtem felőle, miután megismertem. Jól tudván, hogy csak szépet hallok, amint hogy történt is. Ezzel csak nem tettem rosszat?

— Joga volt hozzá.

És Nelli nem bírta megérteni udvarlóját,

Értesítés!

Tisztelettel értesítem az igen tisztelt vevőimet és a nagyérdemű közönséget, hogy a Kitiűnő tisztelettel

GELBERG A. férfi uri-divat szabó

Beőthy Ödön-utca 10. szám.

mentette. Egy másikat büntetlenül legaz-
zembereztek és így tovább.

Hát kérem ez nem jogállapot, ez
egyszerűen az új Bakony.

Mikor az esküdszékét behozták, azt
hitték azok az ideálisan gondolkozó büntet-
tőjogászok, hogy a független polgársá-
got ültetik a bírói székbe s a helyett
odaültették, mint annyi eset mutatja,
gyakran a pártoskodást, elfogultságot és
tudatlanságot is. Az egyéni szabadság
bástyájának szánták az esküdszékét s
ez az ideális intézmény képes nem egy-
szer lealacsonyodni közönséges büntette-
sek bástyájává.

Nem az intézményben: az emberek-
ben csalódtak a reform hívei. Az ese-
mények igazat adtak azoknak, a kik
közönségünket átlagban éretlennék mon-
dották az ítélezésre. Már most nincs
más választás, vagy bele kell törölni
minden rongyos bocskort, vagy pedig
meg kell szorítani az esküdszékére
bizott ama nagy szabadalmat, mellyel
egyesek esküjök dacára visszaélnék.

*

A bán Budapesten. Rauch bán ma a
képviselőházban járt s egy óra hosszáig tár-
gyalt Wekerle miniszterelnökkel.

Hoitsy az önálló bankról. Hoitsy Pál
a képviselőház folyosóján kijelentette, hogy az
önálló banknak okvetlenül meg kell valósulnia,
mert ha ez nem valósul meg, ő nem törődik
vele, akármi is történik, de ő az önálló
bankért harcba fog szállani.

Fővárosi hírlapírók a berlinieknek.
A budapesti országgyűlési tudósítók szindiká-
tusa megleghangu táviratot küldött a berlini
újságíróknak öntudatos állásfoglalásukért.

Katonák aratási szabadságolása. A
Fremdenblatt írja: A közös hadsereg rendeleti
közlönyének e hó 18-iki mellékletében tudva-
levőleg az aratás idejére való szabadságolások-
ról legfelsőbb rendeletek láttak napvilágot. Ezek
szerint ő Felsége elrendelte, hogy az összes
hadtestparancsnokságok a nyári tevénytör-
latozási programba próbaképpen mintegy 3 heti
fegyvernagyvást vegyenek föl, mely idő alatt
a legénységnek az aratási munkákra szabadság
adatik. A hadügyminiszterium ezen szabadság-
olásra vonatkozólag részleteket közöl a had-
testparancsnokságokkal. Ezek szerint a fő
aratási idejé a helyi viszonyoknak meg-
felelően az egyes hadtestparancsnokságok álla-
pitják meg. A szabadság idő 3 hét, melyen
nem lehet túl menni. Szabadságot csak annak
adnak, ki arra tényleg rászorult, amit a község-
nek kell igazolnia. A hadügyminiszterium még
tárgyalásokat folytat a vasutakkal utazási ked-
vezmények kieszközlése végett.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, márc 21.

Elnök: *Juszt* Gyula.

A Ház mai ülése tíz órakor kezdődik.

Rátkey László a gazd. biz. előadója jelen-
tést tesz a bizottság működéséről és egyszer-
s mind indítványozza, hogy a Ház 10,000 koro-
nát szavazzon meg a saját budgetjéből a Bu-
dapesten emelendő Kossuth-szobor alap javára.

Az *elnök* jelenti, hogy *Lengyel* Zoltán mi-
nap benyújtott indítványának (hogy a Ház 100
aranyat szavazzon meg a budapesti Kossuth-
szoborra) indokolására március 28-án fognak
rátérni.

Rátkey László interpellációt jegyzett be a
rokkant honvédek segélydíjának felemelése tár-
gyában.

Az *elnök* indítványozza, hogy az interpel-
lációra a Ház fél 2 órakor térjen rá.

Lengyel Zoltán indítványozza, hogy már 1
órákor térjenek rá az interpellációra. Ennél a
kérdésnél *Ugron* Gábor is szólásra emelkedett
és *Lengyel* szemben az *elnök* indítványát tá-
mogatja. Az interpellációra a Ház fél 2 órakor
fog rátérni.

Házaszály vita.

Pilissy István a házaszályokhoz szól és
elpanaszolja vélt sérelmét, mely szerint ő a jegy-
zőnél szólásra akarta magát feljegyeztetni, a
részletes vita első pontjához. A jegyző azonban
ezt neki azzal az indokollással, hogy a részletes
vita nem bizonyos, hogy pontonként fog-e tör-
ténni, megtagadta. (Nagy zaj a disszidenseknél.
Farkasházi és *Lengyel* Zoltán egyszerre jelent-
keznek szólásra a házaszályokhoz.)

Az *elnök*: *Farkasházi* képviselő urat illeti a
szó. Meg kell azonban jegyeznem, hogy a ház-
szabályok címén csak akkor lehet szólani, ha a
házaszályok in konkrétó sértettek meg ez pedig
Pilissy esetében nem történt meg.

Farkasházi Zsigmond: Eles szavakkal bi-
rája a jegyző eljárását. Közben rátér a házas-
zályrevízió részleteinek kritizálására.

Az *elnök*: Képviselő ur, a házaszály-
revízió részletes tárgyalása nincs még napiren-
den, ahhoz majd annak idején külön tessék
feliratkozni. (Helyeslés.)

Farkasházi Zsigmond: Félremagyarázott
szavaimat akarom helyremagyarázni. (Derűtség.)

Felkiáltások: Nem értett félre senki!

Farkasházy: Nekem jogom lett volna a
zárszóval élni, de éppen mert nem éltem e
jogommal, látható, hogy nem akarok a vitá-
nak obstrukciós jelleget adni. Polemizál az el-
nök azon kijelentésével, hogy házaszályvitá-
nak csak a házaszályok megsértésénél van
helye. Eközben megint eltér a tárgytól.

Az *elnök*: A képviselő ur már másodszer

akit rajongónak ismert meg. Miért beszél hát
vele ilyen lóhátról?

Meg fogja ismét hódítani! Ezt határozta el
Nelli.

Fölösleges volt, mert *Dacher* meg volt hód-
ítva, csak hogy tartotta magát. Elég erős volt,
hogy elrejtse rajongását és adta a közömböset,
de szörnyen.

Es ezen *Nelli* bosszankodott. Hiába mu-
tatta be *Dacher*nek az ablakban levő virágokat,
hiába magyarázgatta, hogy neki éppen az a vi-
rága, ami *Dacher*nek, a fehér szegfű, a kis mér-
nök komoly, hideg maradt. Annak mutatta
maga.

Végre fényképeit szedte elő.

— Nézze, mily sok bolond kép. Amerre
csak jártam, mindenütt csináltattam magamról.

— Csak ennyi maradt belőlük?

— Hogy érti?

— Nemde, a többi ellopatta magától?

— *Dacher*, maga ma nagyon kiállhatatlan.

— Nem, csak nem bírok magammal.

— Nos, talán szerelmes?

— Ha úgy tetszik — s *Dacher* felállt.

Ezt vehette *Nelli* nyilatkozásnak is, de fel-
szólításnak is, hogy menjenek az ebédőbe, hol
éppen *Dachert* kívánta látni a kártyázó és koc-

Szabott árak! Javításokat elfogad!

Tisztelettel értesítjük a n. é. közönséget,
hogy fővárosi mintára egy kizárólagos

harisnya- és ernyő-üzletet
nyitottunk.

cintó fiatalság. Karját nyújtá *Nellinek*, de az rá
sem ügyelve egy albumban kezdett lapozni.

Dacher egyedül ment át a társaságba s mi-
kor ez este távozott, *Nelli* a kis szalonban meg-
állította s felkapva egy albumot, felüté egy
helyt, ott, ahol az ő fényképe volt.

— Nézze, fogadni mernék, mához egy hétre
ellopják ezt a képet innen.

— És ha nem?

— Akkor maga ügyelt rá.

— Mit ad, ha el nem engedem lopni? —
kérdé *Dacher*.

— Magának adom a képet, de összetépvé
vissza kell adnia nékem.

— Jó.

— Egy hétre *Dacher* megkapta a képet és
a *Nelli* kívánsága szerint vissza is adta, össze-
tépvé, csak a fejet tartotta meg magának. Azt
órájának zsuzsujába foglalta.

Nelli így se bánta.

— Hol tartotok már *Nellivel*? — kérdék
a fiúk egyszer *Dachert*, mikor látták, hogy az
nagyon szerelmes.

— Itt — s a mérnök megmutatta nekik a
Nelli arcképét a zsuzsujában.

— No, nemsokára a végén lesztek.

Dacher nem hitt a jósló szavaknak...
Husvét harmadnapján kiűtött a sztrájk a

Tartunk állandóan óriási választékban
mindenfélé

női-, férfi- és gyermekharisnyákat,
és ö- és napernyőket

a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig.

bányamunkások között. Lelketlen izgatók járták
fel a völgyi viskókat s ellenállásra bujtogatták
a szegénységet.

Az urak ellen való mérhetetlen elkeseredés
váltotta ki az eddig meghunyászkodó aláza-
ságot a munkások lelkében. Csoportok járták
be a lejtős utcákat s hangosan ijesztgetőztek,
hogy összefognak a tiszték ellen.

Ezek közömbösen várták a sztrájk végét,
katonaság őrizte a bányavárost, komoly aggo-
dalomra nem volt ok. Am azért, aki tehetett,
megtette az előkészületeket a kitörhető láza-
dásra. Asszonyaikat, gyermekeiket elküldték ha-
zról a hivatalnokok, kit erre, kit arra, messze.

Nelli a doktornéval az Alföldre ment gyám-
jához, egy öreg fiskálishoz. Mikor pedig a sztrájk
elmult, nem tért vissza Aranyvölgyre.

Csak egy év múlva tűnt fel ott már. A
másik nyáron, amikor is mindennapos játékos
lett a tennisz-grandnak künt a lombos domb-
tetőn.

Dacherrel került szembe.

Végigmustrálta a komoly embert, amikor
az köszöntötte. Meglátta, hogy amíg az a letűnt
év alatt szebb, komolyabb lett, addig ő az el-
mult év alatt két évvel lett idősebb. Érezte,
hogy ezt így látják rajta az emberek.

Tennisz közben ismét felujult régi emléke

Kiváló tisztelettel

Bartos H. és Társa
Rákóczi-ut 2.

Fiumei kávébehozatali társaság üzlete mellett.

is eltér a tárgytól. Ha folytatja meg fogom vonni a szót. (Helyeslés.)

Farkasházy: A 319-ik szakaszhoz kérek szót.

Az elnök: Ehhez a képviselő urnak épen nincsen joga. Ehhez a szakaszhoz nem szólhat. (Helyeslés.)

Farkasházy: A 319-ik szakasz helyes alkalmazásáról akarok szólni. (Nagy zaj.)

Felkiáltások: Nincs joga szólni!

Rakovszky István alelnök: Ne engedjük az időt huzni.

Lengyel Zoltán: Indítványt, még az alelnöknek sincs joga más szónok beszéde közben tenni! (Nagy zaj.)

Az elnök: Csendet kérek! Farkasházy képviselő urat illeti a szó!

Farkasházy: Rövid bevezető szavak után ismét eltér a tárgytól.

Az elnök: A képviselő ur többszöri figyelmeztetésem dacára is részletekbe bocsátkozott. Ezért megvonom a szót. (Eljenzés. Nagy zaj.) *Lengyel Zoltán*, *Bozóky Arpád* és *Ugron Gábor* egyszerre ugranak fel és szót kérnek a házszabályokhoz.)

Ugron Gábor: Figyelemmel kísértem az elnöki intézkedéseket, az az eljárás, melyet ma az elnök itt elkövetett, a józan észben van megírva, azt csak az nem értheti meg, akinek az nincsen. A házszabályokhoz kérve szót, nem szabad attól elkalandozni és a fejénél fogva minden fontos dolgokat előranciaálni. Indítványozom, hogy térjünk rá a napirendre. (Helyes. Zaj a disszidenseknél.)

Lengyel Zoltán: Ilyet nem indítványozhat!

Az elnök: Csendet kérek. *Lengyel* képviselő ur kíván szólni.

Lengyel Zoltán: A házszabályokhoz szól.

Az elnök, figyelmezteti *Lengyelt*, hogy maradjon a házszabályoknál, különben megvonja tőle a szót.

Lengyel Zoltán folytatja beszédét és ismét eltér a tárgytól.

Dacherrel s mikor meglátta annak övéből alácsüngeni a zsuzsut, önkénytelenül is átvillant szöke fejében a gondolat:

— Vajjon ott van-e még benne az én tavalyi arcképem?

S mikor tovább játszott s egy-egy hangsúlyosabb kacagásban jól mulatva, szeme a Dacherrel összevillant, eképpen folytatta:

— Ha nincs ott — akkor ismét ott lesz, erről felelek. Akarom.

S játék után Dacher vitte haza a rakettjét, az kísérté haza a doktorékhöz Nelli.

— No jöjjön be, mondta Nelli.

— Köszönöm, a vasúthoz sietek már.

— Hova megy?

— A fürdőből jönnek Olgáék.

— S magát ez érdekli?

— Hogyne? Hát maga még nem tudja, Nelli?

— Mit?

— Hogy Olga husvét óta a menyasszonyom? Nelli elsápadt, majd köszönt s hirtelen besurrantva a kapun, érezhető felháborodással, mint akinek áthuztak tervein, félhangosan kiáltott vissza:

— Mily maffia!

Az elnök másodszor is figyelmezteti.

Lengyel Zoltán: A kormány a többoldalra terjedő házszabályrevízió javaslatát egy szakaszban terjesztette a Ház elé. Hogy lehet ilyen körülmények közt részletes vitáról majd egyáltalán szó.

Az elnök: Képviselő ur, a házszabályokhoz kért szót. Meg nem engedhetem tehát, hogy itt arról beszéljen, hogy milyen lesz a részletes vita. Többszöri figyelmeztetésem dacára sem akar a tárgynál maradni, ezért megvonom a szót. (Eljenzés. Nagy zaj.)

Bozóky Arpád: A házszabályokhoz kérek szót.

Az elnök többszöri figyelmeztetése ellenére is eltér a tárgytól, mire az elnök megvonja tőle a szót.

Csizmadia Endre: Elmondja a tényállást, hogy hogyan történt Pilissy szólásra jelentkezése. Pilissy feljött az elnöki emelvényre és odajött hozzám, hogy a részletes vita során az első ponthoz akar szólni, jegyeztem tehát fel. Mire én kijelentettem, hogy nem tudom, hogy a részletes vita miképp fog lefolyni s így nem tudhatom, hogy pontonkénti vita lesz-e vagy sem, s így e címen nem jegyezhettem fel. Ez a tényállás. (Helyeslés.)

Bozóky Arpád a házszabályokhoz szól. Beszéde közben megemlíti, hogy Nagy Emil a Házban felolvasta a választóinak azt a sürgönyét, melyben őt a házszabály revízió benyújtása alkalmából üdvözlötték.

Nagy Emil: Nem igaz, nem olvastam fel. Hazudik! (Nagy zaj.)

Lengyel Zoltán (felugrik helyéről és padot verve, kiabáló hangon beszél): Micsoda dolog ez. Hogy mer itt valakit hazugnak nevezni! Hol van az elnöki rendreutasítás! Nagy Emil *Bozókyt* hazugnak nevezte; ez botrány. Ezt nem tűrjük! (Nagy zaj.)

Felkiáltások a disszidenseknél: Hol maradjon az elnöki rendreutasítás.

— Rendre, rendre!

A függetlenségi párt éljen az elnököt.

Felkiáltások a függetlenségiéknél: Igaza volt Nagy Emilnek!

Az elnök: Konstatálni kívánom, hogy Nagy Emil itt tényleg nem olvasott fel semmit. *Bozóky* képviselő ur a 275. §-hoz kért szót. Nem engedhetem meg hogy itt más címen beszéljen. Nagy Emil képviselő urat inparlamentáris kifejezése miatt rendre utasítom. Most pedig a zárzó jogán *Vlád Aurélt* illeti a szó.

Bozóky Arpád és *Molnár Jenő* felugranak és a házszabályokhoz akarnak még szólni.

Az elnök: Most nem engedhetek a házszabályokhoz szólni, mert már rátértünk a napirendre.

A napirendi vita.

Vlád Aurél szól a javaslat ellen. Többször rátér az elnök azon intézkedéseire, hogy az idegen nyelvű aláírások miatt többeket megvont a zárzó jogától. Ezért az elnök többszöri figyelmeztetés után megvonja tőle a szót.

Bella Mátyás a javaslatot nem fogadja el. *Bozóky Arpád* indítványához csatlakozik.

Lukács László a javaslatot nem fogadja el,

hanem határozati javaslatát ajánlja elfogadásra.

Következtek volna az interpellációk, de Nagy György nem volt jelen, Rátkay László pedig szerdára halasztotta a Ház engedelmeivel interpellációját. Kossuth Ferenc válaszolt Szmracsányi Györgynek egy régebbi interpellációjára, mire az ülés véget ért.

A városi tisztújítás.

— Kik pályáztak? —

Pár nap mulva Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága összeül, hogy betöltse azokat a tisztviselői állásokat, amelyekre nézve a törvény a hat évenkénti új választást rendeli el.

Nagyvárad városánál összesen 26 tisztviselői állás betöltése kerül választás alá.

Egyes városatyák, akik szóvivőkként szerepelnek, már hetek óta erős korteskedést fejtenek ki, hogy egy-két nekik és az klikkjüknek nem tetsző, közbecsülésben álló régi tisztviselőt kibuktassanak s helyettük az ő meggyőződésük és politikai és társadalmi irányelveiknek hódoló fiatal embert ültessenek be a város tisztikarába.

A törvény készítői előtt bizonyára az lebegett a hat éves ciklus megállapításánál, hogy bírálatot gyakorolhasson a törvényhatóság a tisztikar felett s alkalma legyen a kötelességeiket hiven nem teljesítőktől bizalmának megvonására s helyébe alkalmasabb, buzgóbb, a város érdekeit jobban szívén viselő tisztviselőt választani. De bizonyára nem azért alkalmazták a hat éves tisztújításokat, hogy ez alkalmul szolgáljon egyeseknek és klikkeknek magánérdekek istápolására s kötelességeiket becsületes buzgalommal teljesítő régi tisztviselők kibuktatására, különösen felekezeti szempontból.

A választás mutatja meg, hogy Nagyvárad város törvényhatósága mennyire becsüli meg a becsületes, tisztességes munkát s mennyire hagyja magát befolyásolni egyesek és klikkek magánérdekei által.

A pályázatok határideje tegnap járt le s a pályázók alábbi kimutatása szerint, főleg a fő- és alügyészi állásoknál lesz erős küzdelem, mert a törvényhatósági tagok egy része a mostani tisztviselők helyett kebelbarátokat akar beválasztani.

Nagyobb harc várható még a két II-od osztályu alkaptányi állás betöltésénél.

A főjegyzői állásra a legutolsó percben érkeztek be a pályázatok, a jelenlegi főjegyzőt kivéve. Ugy tudjuk, hogy ha az utolsó órában nem érkezik be egy külső ember pályázata, a két városi tisztviselő nem is pályázott volna a főjegyzői állásra. Ez azután magával vonta, hogy a többi esetleg megüresedő következő állásokra is több pályázó jelentkezett.

A mi impressiónk azonban az, hogy a törvényhatóság többsége a jelenlegi tisztviselőket tünteti ki bizalmával s legfeljebb az alkaptányi állásoknál lesz némi változás.

Vagyok bátor a n. é. közönség szives figyelmét felhívni, hogy Színház-u. 4. szám alatt angol

férfi szabóüzletet nyitottam

és szolid árak mellett a legelegánsabb öltönyöket készítem. Levelező-lap meghívásra helyben és vidéken

dus angol minta gyűjteménnyel azonnal megjelenek, a n. é. közönség szives pártfogásáért esedezve, vagyok

kiváló tisztelettel **KISS ISTVAN**, angol uriszabó Színház u. 4. (Adorján palota.)

Az egyes tiszti állásokra a záros határidő lejártáig, március 21-én délután 5 óráig a következők pályáztak:

a *polgármesteri* állásra: Rimler Károly jelenlegi polgármester, az egyedüli pályázó;

a *főjegyzői* állásra: Bordé Ferenc eddigi főjegyző, — dr. Finály Dezső kolozsvári egyetemi magántanár, Komlóssy József gazd. tanácsnok és dr. Istvánfy István tb. tanácsnok;

a három *tanácsnoki* állásra: Komlóssy József, Lukács Ödön és Darvassy Lajos jelenlegi tanácsnokok, továbbá dr. Istvánfy István tb. tanácsnok, Juricskay Barna, dr. Cseresnyés Béla aljegyzők és Eleméry Ferenc I. alkapitány;

a *főügyési* állásra: Dus László jelenlegi főügyész, dr. Stokker József, dr. Thury László és dr. Wawrek Kálmán ügyvédek;

az *alügyési* állásra: Tóth Márton jelenlegi alügyész, dr. Tóth Ferenc és dr. Dóri István (Budapest) ügyvédek;

az *árvaszéki elnökhelyettesi* állásra: dr. Grám Károly jelenlegi elnökhelyettes;

az *árvaszéki ülnöki* állásra: Sztarill János jelenlegi ülnök;

az *I. aljegyzői* állásra: dr. Istvánfy István jelenlegi I. aljegyző, továbbá dr. Cseresnyés Béla, Juricskay Barna, Pásztor Bertalan és Dajka Endre.

a II. oszt. *aljegyzői* állásra: Juricskay Barna jelenlegi II. aljegyző, dr. Cseresnyés Béla, Nizsalovszky Sándor, Pásztor Bertalan és Dayka Endre;

a III. *aljegyzői* állásra: dr. Cseresnyés Béla jelenlegi III. aljegyző, Pásztor Bertalan, Nizsalovszky Endre, Szolcsányi Béla és Dayka Endre;

az *I. alkapitányi* állásra: Eleméry Ferenc jelenlegi I. alkapitány és dr. Cseresnyés Béla aljegyző;

a két II. oszt. *alkapitányi* állásra: Giraud Arpád és Szőke András jelenlegi alkapitányok, továbbá dr. Kriпка Henrik, Nizsalovszky Sándor, Szolcsányi Béla, Dayka Endre, Heringh Sándor, Mendelényi Béla, Czeglédy István és Lőrinczy Gyula;

a *főpénztárnoki* állásra: Papolczy Ferenc jelenlegi főpénztárnok;

az *adópénztárnoki* állásra: Jablonszky Emil jelenlegi adópénztárnok;

a *főpénztári ellenőri* állásra: ifj. Márkus János jelenlegi ellenőr;

az *adópénztári ellenőri* állásra: Novák János jelenlegi ellenőr és Magyar Jenő számtiszt;

a két I. oszt. és öt II. oszt. *fogalmazói* állásra: Kágyi Lajos, Molnár János, Pásztor Bertalan, Rácz Endre, Mendelényi Béla, Dayka Endre, Zilahy Kálmán jelenlegi fogalmazók, továbbá Nizsalovszky Sándor, Szolcsányi Béla, Hering Sándor, Magyar Jenő, Bodó László, Kaczián Kálmán, Láczy Ferencz, Kolontári János és Czeglédy István.

A horvát koalíció proklamációja.

A horvát-szerb koalíció manifesztumot intézett a horvát néphez, amelyet tegnap délután tettek közzé.

Nemzetünkhez! — ez a címe a felhívásnak. S úgy kezdődik, hogy a horvát országgyűlést elnapolták mielőtt még ez megalakulhatott volna. Ami példátlan eset a horvát alkotmányosság történetében.

Ebben a komoly helyzetben a koalíció kö-

vetelményének tartja, hogy izenetet intézzen hozzád.

A manifesztum elmondja az utolsó két év történetét s különösen Wekerlének és Rauchnak támad ez alkotmányellenes kormányzásért és a választást, amely nekik diadalt hozott. Olyat, hogy egy kormánypárti sem tudott bejönni. Aztán így folytatja:

A Magyarország és Horvátország közötti konfliktus két nemzet konfliktusa. Mint a horvát országgyűlés abszolút többsége, tiltakozunk az ellen, hogy a konfliktus egyoldalúan és törvényellenesen intéztessék el. Horvát nemzetünk, a horvát-szerb koalíció izeni neked: hogy méltó leend az itéletedhez és hogy e néhez percekben nem fog sem elcsüggedni, sem elfáradni. Minden törvényes és alkotmányos eszközzel folytatni fogja engesztelhetetlen küzdelmét Rauch bán alkotmányellenes kormánya ellen, mely hasonló álláspontot foglalna el és épp úgy küzdeni fog a budapesti közös kormány ellen. Pihenés nélkül fogja vezetni ezt a harcot mindaddig, míg a magyar királlyal való konfliktusok elháríthatnak és a míg a horvát királyságnak kivivatnak azok az eszközök, hogy törvényes uton és egyenjogú alapon megváltoztathassa a magyar királyság viszonyait, úgy, hogy Horvátországnak biztosítva legyen önállósága és szabadsága.

Ezután a manifesztum azt mondja, hogy a horvát szerb koalíció az általános titkos választás mellett foglalt állást és három dolgot köt a horvát nép lelkére.

1. Hogy a szerb és horvát nép egyetérten
2. Hogy az alkotmány és nemzetellenes kísérleteket csirájába fojtsa.
3. Az országban a legnagyobb csendet biztosítsák, nehogy ürügy legyen abszolutizmusra.

Fogadd a horvát képviselők izenetét azzal a bizodalommal, amely bizodalmat a választásokon előlegeztél.

A proklamáció e szavakkal végződik:

Engedni és meghátrálni nem fogunk!

A proklamációt a horvát-szerb koalíció ötvenhárom tagja írta alá. Köztük gróf Pejacsovic volt horvát bán is.

UJDONSÁGOK.

Népmissió Nagyváradon.

Tizenhat esztendővel ezelőtt Szent László kétszázados jubileuma alkalmából volt utoljára népmissió Nagyváradon. Akkor azonban a ritka fényű és országos jellegű jubileumi ünnepek háttérbe szorították a missiót, mely különben is csak három napig tartott.

Tegnap este kilenc napra tervezett népmissiót kezdtek meg P. *Guzics* Lajos és P. *Horváth* István lazarista atyák az olaszii plébánia templomban. A szép tágas templom ez alkalomra teljesen megtelt ájtatoskodó hivel. A Mindenszentek litániája és a Veni Sancte után *Imrik* S. Zoltán lelkes szavakban fejezte ki

háláját és örömét, hogy a missiót megérhette és bemutatta a népnek a lazarista atyákat, kik közül P. *Guzics* mindjárt a szószékre lépett és megtartotta a bevezető beszédet, melyben X. Pius pápa ez idejű jubileumából és Pál apostol szavaiból *Restaurare omnia in Christo*, — Mindeneket megújítani Krisztusban, indulva ki fejtette a missió célját és eszközeit. Beszéde végén kihirdette a missió rendjét, mely szerint:

Ma, vasárnap, március 22-én három sz. beszéd lesz: a 9 órai mise után, délután 2 órakor és este 6 órakor.

Hétköznapokon kettő reggel 9 órakor és este 6 órakor, d. u. 2 órakor pedig kezdődik naponta a gyóntatás;

Szerdán, Gyümölcsoltó Boldogasszony napján ismét három beszéd lesz, hasonlóképpen a missió utolsó napján, a jövő vasárnap, március 29-én.

* **A bagaméri trachoma.** Többször foglalkoztunk a Bagamérban fellépett veszedelmes szembetegséggel. Legujabban a megyei főorvos terjesztett be e tárgyban jelentést az alispánhoz. A főorvosi jelentésben dr. Móríc Ernő részletesen ismerteti a trachoma járványszerű felléptét. E szerint a trachoma ily tömeges előfordulásáért egyáltalán senki sem vonható felelősségre, mert azt a visszavándorlók hozták magukkal Amerikából. A visszavándorolt egyéneket pedig ez ideig nem kötelesek az orvosok megvizsgálni, ha azok nem jelentkeznek. Az első beteg, akin Neumann Lenárd a trachomát konstataálta, Szilágyi András volt. Az alispán intézkedése azért nem történt meg hamarabb, mert a járványok és egyáltalán minden közügyben elsősorban a főszolgabirtótól várja be a jelentést. A belügyminiszter intézkedése alapján dr. Basa kiküldöttel Móríc Ernő a helyszíntre kiszállott, hol az óvodás gyermekeket megvizsgálva köztük 1 trachomást és az iskolás gyermekek között szintén egy trachomás beteget talált. Mintegy 600 gyermeket vizsgált meg a megyei főorvos. A vizsgálat után az iskolákat és óvodát bezáratta a főorvos. Dr. Móríc Erő még 1906 ban egy javaslatot terjesztett a közigazgatási bizottság elé, melyben indítványozta, hogy minden visszavándorlót vizsgáljon meg a községi orvos, hogy vajjon az illető nem szenved-e valamilyen fertőző betegségben. A közigazgatási bizottság ezt a javaslatot el is fogadta és jóváhagyás végett a belügyminiszterhez terjesztette fel. Azóta az ügy mindég a belügyminiszternél van.

* **Tavas.** Ha szép a pihenni, üdülni hívó érlelő nyár, ha szép a melancholikus ősz ködös estéivel és ha szép a fehér, hideg, zajos tél, akkor mégis csak legszebb a tavasz. Duzzadó rügyek, omló föld, sejtelmes levegő a tavasz kezdete. Szinte unott öreg fehér tél után egyszerre aranyos napsugarak jelennek meg s az enyhe fényes napsugár nyomán a hideg riadva fut el s jelentkezik egy hosszú

Első szent áldozási EMLÉKKÉPEK, valamint

mindennemű szentképecskék legnagyobb választékban, különféle alakban és a legszebb kivitelben magyar, német, vagy tót szöveggel a legjutányosabb árban kaphatók **BUZÁROVITS GUSZTÁV** könyvkereskedésében **Esztergomban**. — Mutatványképek és árjegyzékek ingyen és bérmentve.

pihenés után a sejtelmes ébredés. Ujnak érzi magát az ember, új a levegő, új az égbolt, újak a csillagok és új minden. Pedig milyen régi. Tegnap volt az első tavaszi nap hivatalosan. Szép volt. Pajzánkodott velünk a napsugár és üzte maga előtt az ezüstös szélű báránnyelűket, mintha a tél rongyaitól akarta volna megtisztítani a tiszta kéklő eget. Hivatalosan ugyan tegnap már tavasz volt, ez azonban még nem jelenti azt, hogy az öreg asszonyok tele nem következnek el, mert akkor mi lenne a márciusi hóvízzel?

* Tartalékos tisztek és a közigazgatás. A tartalékos tisztek szolgálattételre való bevonulási igen nagy hátrányára vannak a hivataloknak. Ezek a hátrányok onnan keletkeznek, hogy a hivatalokban minden tisztviselőnek munkaköre hajsza pontosságra ki van szabva s egy ember távolléte is igen nagy munkatöbbletet idéz elő. Ezért történik aztán meg, hogy úgy az állami, mint a megyei hivatalok kérvények útján odáztatják el a bevonulás idejét. A honvédelmi miniszter e tárgyban most körrendeletet bocsájtott ki minden törvényhatósághoz. A miniszter kiemeli a rendeletében, hogy a tisztviselők közül igen sokan mentik ki magukat a gyakorlatok alól azzal az indoklással, hogy a hivatalokban nem nélkülözhetik őket. A miniszter erre vonatkozólag kijelentette, hogy ilyen kérelmeket ne is terjesszenek fel, mert a jövőben gyakorlatoktól való távolmaradásra hivatalos teendők miatt engedélyt senki sem fog kapni. Hogy pedig a hivatalok kellő időben gondoskodhassanak az illető tisztviselő helyettesítéséről, minden évben jelezni fogja, hogy a következő évben kik kötelesek katonai szolgálat tételre bevonulni. A miniszter már most megküldte azok névsorát hivatalokhoz, akik jövőre fognak bevonulni, tehát már jövőre az elodázási engedélyek nem lesznek életben.

* Az Ermellék prófétája meghalt. Erdekes ember hunyt el a napokban Kis Kágyán, Szőke György személyében. A környék lakossága előtt nagy tiszteletnek és tekintélynek örvendett a vén parasztjós, akinek a jóslataiban és mondásaiban föltétlenül hittek, minden ügyes bajos dolgokban az ő oraculumához fordultak. Szőke egy táblázatot állított össze, amelyben 100 évvel előre megmondja a bekövetkezendő eseményeket, így a többek között megjósolta a boszniai hadjáratot is. Hosszu ideig mondogatta jóslait az öreg tudós, míg végre a napokban 80 éves korában a halál lezárta jóskait, meghalt az Ermellék prófétája. A nép kiválóan tisztelte és a babonás, együgyű emberek valóságos zarándoklást rendeznek a vén jóvendő-mondó sírjához.

* A tifusz Biharmegyében. Kétségtelenül megállapítható, hogy a közeli években fellépett tifuszjárványok csakis a megfertőzött talaj vizének tulajdoníthatók. Nagyon sok vidéken a felső rétegek vizei nem mások, mint a vékony földrétegek leszivárgott szennyvizei. Az alsóbb földrétegek víztartályaiból csak igen kevés helységnak van kutja. Aránylag az ilyen

községekben sokkal kevesebb, vagy egyáltalán elő sem fordult tifuszos eset. Most Simonyi Ernő realiskolai vegytanár azt az indítványt terjesztette az alispán elé, hogy minden község küldjön vizmintát a kutjaiból. A vegyileg megvizsgált viz ha bacillusokat fog tartalmazni, úgy azok kutjainak használatát befogják tiltani és ártézi kut készítését rendelik el.

* Aki megszökött a portarturi felmentő csapatoktól. Nagyváradon most ismét megjelent egy orosz menekült. Ez azonban tényleg menekült, de nem is fektolással keresi meg magának a kenyerét, hanem társzto munkával, ami csak azt bizonyítja, hogy távol akar maradni hazájától. Wischneszký Károlynak hívják az illetőt. Ő maga jelentkezett a rendőrségen, hogy letelepülési engedélyt nyerhessen, mert dolgozni akar. Előadása szerint 1905-ben mozgósították azt az orosz hadtestet is, melybe ő mint póttartalékos szerepelt. Neki is be kellett rukkolni. A bevonulás után azonnal utnak indították a hadtestet Portartur felé, hogy a már ott tömörülő felmentő seregnek segítségére legyenek. Ő azonban utközben valahogy meg tudott szökni a hadtesttől és Bukovinán át Magyarországra jött. Itt részint mint gazdasági munkás, részint mint szolgáló kereste kenyerét. Nagyváradon is mint bolti szolgáló van egy üzletben alkalmazva. A katonai szökevénynt nem fogja kiadni a hatóság Oroszországnak, hanem megadta a letelepülési engedélyt.

* Olcsó tengeri hal. A magyar halconservgyár és halkereskedelmi részvénytársaság megkeresést intézett Nagyvárad városához, a melyben a bőjti idényre való tekintettel, ajánlja, hogy a városi tanács rendeljen tőle triss olcsó tengeri halat. Két féle halat ajánl és pedig elég olcsón, 44 fillérért kilóját. Ami a hal olcsóságát illeti, az nagyon megfelelő volna a mostani drágaság mellett, azonban a mi közönségünk a tapasztaltakból következtetve nem nagyon rajong, minden olcsósága mellett is a tengeri halért s így a városi tanács aligha megy bele a vásárba.

* A brutális ápoló hire. Az elmekórházban történt felháborító cselekmény hire az egész országot bejárta a sajtó útján. Így jutott el az a hír Hajdúvármegye Nádudvar községébe. Ebből a községből egy Ladmány Sándor nevű ember szintén a nagyvárad elmekórházban van. A hír hallatára az egész község lakossága izgatott lett és küldöttségileg keresték fel a községi jegyzőt, hogy tudja meg mi van Ladmány Sándorral, mert ők nagyon izgatottak és balsejtelműek van, hogy az a kegyetlen ápoló az ő betegüket is agyonverte. A jegyző engedve a követeléseknek, távirati uton kért felvilágosítást a kórház igazgatóságától. A táviratra csakhamar megérkezett a válasz, mely szerint Ladmány Sándor két nappal azelőtt meghalt. A véletlen játéka aligha el nem hiteti a nádudvariakkal, hogy Ladmányt is az a bizonyos brutális ápoló verte agyon, annál inkább, mert a két ember halálesete összeesik.

* R. Kovács Laura irodalmi estélye.

Tegnap este csekély, de lelkes műértő közönség adózott elismeréssel azért az elsőrangú, ritka művészetért, amit R. Kovács Laura irodalmi estélye nyújtott. Az előadás, amely a város háza közgyűlési termében folyt le s a melyen városunk előkelő hölgyei s kiválóságai is szép számmal megjelentek, a régi s a modern kor költőit ölelte fel, kiknek legszebb művei a művésznő erőltejes, pompás, minden árnyalatot kifejező színes organumban teljes szépségünkben és hatásukban érvényesültek. Az előadás jövedelme a *Tudóvész ellen védekező egyesület* céljait fogja előmozdítani s éppen azért igen sajnálatos, hogy igen sokan elvonták magukat attól a ritka műélvezettől, amit ez az estély nyújtott.

* Hősködő tiszthelyettes. Ismét katonai hősködésről értesít fővárosi tudósítónk. Tegnap délben a budapesti Lánchíd-fő táján egy kisebb katonai csapatot vezetett Schuller Ignác 52. gy. e. tiszthelyettes. A csapattal szembehajtott Solymár Géza bérkocsissegéd és mikor a csapat közelibe ért, szokás szerint hopp! hopp! kiáltással figyelmeztette a csapatot. Maga aztán elfordította a lovakat és a csapat mellett közvetlen hajtott el. A tiszthelyettes a figyelmeztetés miatt éktelen dühbe jött, a kocsishoz rohant és éles kardjával megvagdalta a kocsist, éktelenül kifakadva: *Du Hund Magyar!*

A kocsis arcán a kardvágástól kiserkedt a vér. A kocsis védekezve többször végigvert ostorával a tiszthelyettesen. A közönség is, mely hallotta a tiszthelyettes kifakadását, közbelépett és meg akarta lincselni a tiszthelyettest, aki több ütletet kapott. A csapat néma szemlélője maradt az egész véres esetnek. Végre rendőrök jöttek, akik kiszabadították a gyalázkodó tiszthelyettest a már-már veszedelmessé vált helyzetéből. A vizsgálat megindult.

* Lelőtt fatolvaj. Tegnap délután a bottyáni erdőben borzalmas jelenet játszódott le az ottani erdőőr Dinszki András és három bottyáni lakos között. Bágye Tógyer bottyáni földműves harmadmagával a Telegdi Sándor tulajdonát képező bottyáni erdőbe mentek ki, hogy onnan fát lopjanak. Rövid ottlétük után mindenik munkás egy-egy kötés fát szedett össze és azt hazavitte. A falopást Dinszki András erdőőr észrevette és utánuk ment lakásukra. A lopott fát tényleg meg is találta a három embernél, mire felszólította őket, hogy vigyék vissza a fát. A felhívásnak Bágye Tógyerék nem engedelmeskedtek, hanem összeintve egyszerre baltákat ragadtak és az erdőre akartak rohanni. Az erdőőr fegyverét lekapva válláról, azt a támadókra szegezte. A három ember mindig közelebb ment az erdőőr felé. Mikor már három lépésnyire voltak Dinszkitől a fatolvajok, az fegyverét az egyik támadóra sütötte. A golyó talált. Bágye Tógyer holtan rogyott össze. A másik két fatolvaj, tár-

Agárdi István mázoló és butorfestő az Emke-palota alatt.

Elvállalok minden e szakmába vágó munkákat szép, finom s a legjutányosabb árak mellett elkészíteni, különösen butorfestésekre igen nagy súly fektetek, nemkülönben épületmunkákra és berendezésekre is. Ezenkívül nálam házi szükséglethez kívánandó színekben különféle olajba tört festékek is kaphatók, melyeket annyival is inkább előnyösebb nálam beszerezni, hogy minden további piszkolódás, keverés kikerülésével használni lehet.

A nagyérdemű közönség jóindulatu pártfogását és bizalmát, melyet eddig irányomban tanusított, úgy ezután is kiérdemelni óhajtom.

Ugyanitt tisztességes családból származó 1—2 fű tanulóul felvétetik, fizetéssel avagy teljes ellátással. (Lehet vidéki is.)

suk sorsát látva, baltájukat eldobva futásnak eredtek. Az esetről jelentést tett az előjáróság az ügyészségnek, mely a vizsgálatot megindítását rendelte el. A vizsgálóbíró és a törvényszéki orvosok ma reggel fognak kiszállani a helyszínére.

* Egy gyártelep a lángtengerben.

A városban ma alig beszélnek egyébről, mint arról a borzalmas tűzvészről, az óriás gyár pusztulásáról, amelynek megrázó, fenségesen rémes képe az elképzelhető legszebb látvány, az Edison mozgófénykép színház csodált szenzációja. Az 500 méter hosszú mozgófénykép a gyönyörű új műsorban ma vasárnap is színre kerül, a délutáni előadásokon is, mely ma két órákor kezdődik tekintettel arra, hogy vasárnapra máris óriás közönség váltott előre jegyet. Az előadásokat délután mint este kitűnő cigányzene kíséri. Délután 6 órától ma is lesz bűvészelőadás, ami rendkívül tetszést kelt. A műsorban egész szindarabok vannak, olyan bohózatok, amelyek állandóan falrengető kacagást idéznek elő. Az Edison színház ma ünnepli egy hónapi fennállását s a közeli napokban jubilálhatja azt a momentumot, amikor a tizenötödik látogató lép a nézőtérre. Ezt a látogatót impozáns, értékes, finom ajándékkal lepik meg, ami máától kezdve látható az Edison pénztáránál. A ma délutáni előadás félhelyáru. A gyermeknapon ragyogó jótékony ünnepet fog rendezni kedves meglepetésekkel az Edison színház a gyermeknap céljaira, s az előkelő nagyváradi urasszonyokat kéri föl, hogy e napon a nemes cél érdekében a gyerekelőadás jótékony bazárjában árusítsanak.

* Vásáráthelyezés Nagyszalontán.

A kereskedelemügyi m. kir. miniszter urnak 24357—908. IV. B. sz. leirata folytán, van szerencsénk az érdekeltek tudomására adni, hogy a nevezett miniszter ur megengedte, miszerint Biharvármegye területéhez tartozó Nagyszalonta községben a folyó 1908. évi április hó 17 és 18-ikára eső országos vásár ez évben kivételesen a folyó évi április hó 10. és 11-ikén tartassék meg. Nagyvárad, 1908. március hó 20. A nagyváradi kereskedelmi és iparkamara: *Iluzella* Gyula kir. keresk. tan., elnök. Dr. *Sarkadi* Lajos titkár.

* **Katonazene az Urániában.** Ma délután 3 órától este 10 óráig katonazene játszik az Urániában. Teljesen új a műsor. Pénztárnyitás délelőtt 10 órákor és délután 2 órákor.

x **MOLNAR H.** Bémer-téri cukrászdájában állandóan 2-szer naponta friss Mignon kávéhoz való sütemények és tea sütemény kapható. Telefon 395.

x **Csak 18 koronáért** szétküld utánvétellel az *Országos Postakülvédeli Aruház* Budapest, VII., Verseny-utca 2. szám egy férfiöltönyre elegendő 3 méter finom fekete, sötétkék, szürke vagy barna szövetet vagy kamgarnt.

x **Nagyszabásu képeretkezési vállalat.** *Szichra Tivadar* üvegkereskedésében *Kossuth-utca 2.* (volt Blum-féle üzlet) kívánatra képeretkezések azonnal is elkészíttetnek. A leggyorsabbtól a legdiszesebbig. Olcsó árban.

x **Női fodrász-terem** nyílik meg a közeli napokban, ahol a m. t. hölgyközönség a legkényelmesebb igényeknek megfelelőleg a legújabb divatfrizurák szerint fésültetik, ugyanott hajmosás, villamos szárító-készülékkel. Parókkák nagy választékban raktáron, egyéb hajmunkák szolid kivitelben s méltányos árak mellett —

szavatolás mellett gyorsan készíttetnek. — Külön bejárat! — Szíves pártfogást kérve, *Ramminger István* színházi fodrász, Bazar-épület.

TÁVIRATOK.

Fenyegető válság a bankkérdés miatt.

Budapest, márc. 21. A bécsi *Zeit* ma hosszabb cikket közöl a bankkérdésről és fontos kijelentéseket tesz. A cikk szerint Kossuth Ferenc a legközelebb audienciára megy a király elé. Kossuth kihallgatása a helyzet legkritikusabb mozzanata lesz, mert nemcsak a koalíció szétbomlásának lehet az előidézője, hanem esetleg annak is, hogy a függetlenségi párt átveszi a kormányt és a kabinet Kossuth Ferenc elnöke alatt alakul meg 48-as politikusokból. Azt mondja azután a cikk, hogy a kormány kebelében éles differenciák vannak a bankkérdés miatt, mert Kossuth Ferenc az önálló bank álláspontján van, míg Wekerle és a 67-es politikusok *Andrássy* gróffal az élükön a közös bank mellett érvelnek. A cikk azzal fejezi be, hogy csaknem bizonyosnak látszik, hogy a bankügy nyomán válságra van kilátás a politikai helyzetben.

Ugyancsak a bankkérdésben a *N. Fr. Pr.* is cikkezik, és azt mondja többek közt, hogy felmerült az a kérdés is, hogy az önálló bank felállítását nem vállalhatnák-e ugyanazok a részvényesek, akik a magyar-osztrák bankot is fentartják.

Minisztertanács.

Budapest, márc. 21. Ma délután 4 órákor a budai miniszterelnöki palotában minisztertanácsra gyűltek egybe a kabinetnek Budapesten időző összes tagjai. A minisztertanács folyó ügyeket tárgyalt, de a horvát bán délelőtti referádája is szóba került rajta.

A szabadelvűpárt feltámasztása?

Bécs, márc. 21. Itteni politikai körökben minden cáfolat dacára erősen tartja magát az a hír, hogy *Tisza István* gróf minapi kihallgatása után *Lukács László* volt miniszter is audiencián volt a királynál. Allitóltag ezek a kihallgatások a volt szabadelvű párt feltámasztási kísérleteivel állanak összefüggésben.

Stössel tábornok fogsága.

Budapest, március 21. Pétervárról jelentik, hogy *Stössel* tábornokot ma egy térpáncsnoksági tiszt kísérte be a Péter-Pál erődben lévő fogházba 10 évi fogságbüntetése kitöltése végett *Stössel* cellája *Nebogatov* ellentengernagy cellája mellett van. A távirat azt is jelenti, hogy a cár környezetében az a hír terjedt el, hogy *Stössel*nek rövidesen elengedik a büntetését.

A katonai kérdések előtérben.

Budapest, március 21. A bécsi *N. Fr. Pr.* mai számában a katonai kérdésekről írva azt mondja, hogy *Kossuth Ferenc*nek kihallgatáson alkalmat fog nyújtani a király arra, hogy megismertesse a függetlenségi párt álláspontjával a katonai kérdésben. Azt mondja továbbá, hogy a tisztek fizetésrendezése előtérbe tolja a többi rendezendő katonai kérdést is, de nem azért, hogy Magyarország rekompenzációkat kapjon a tiszti fizetés emeléséért, hanem csak azért, hogy Magyarországon olyan hangulatot teremtsenek, mely a kérdés megoldását előbbre segítse.

A kolozsvári főispán kalandja.

— *Letartóztaták Olaszországban.* —

Budapest, márc. 21. A *Coriera della Sera*-nak jelentik Firenzéből, hogy *Castiglione de Pepoli* nevű községben letartóztaták az automobilon utazó *Bánffy Miklós* gróf kolozsvári főispánt sofőrjével együtt. A gróf automobilja ugyanis *Vajano* község közelében elgázolt egy két éves gyermeket, aki a fején súlyos sérüléseket szenvedett és egyik karja eltört.

IRODALOM.

Szigligeti Ede emléke.

A magyar színműirodalom egyik nagy alakjának, a népszínmű megteremtőjének az emlékére a *Szigligeti Társaság* 1908. évi március hó 22-én délelőtt 11 órákor a kir. kath. jogakadémia disztermében ünnepélyes felolvasó ülést tart a következő műsorral:

1. Megnyitó beszéd, tartja *Rádl Odön* a Társaság elnöke.
2. Téli vihar. Irta és fölolvassa *Albisy Katalin* a Társaság rendes tagja
3. Versek. A Társaság pályázatán díjat nyert költemények. Irta *Nadányi Zoltán*, fölolvassa *Fodor Ferenc* tanár.

Az ünnepély iránt városszerte nagy az érdeklődés s tekintve a Szigligeti-Társaság eddigi fényes működését, a Társaság ezen szereplését is bizonyára siker fogja koronázni.

Az általános választói jog kérdése Magyarországon.

Dr. *Krüger* Aladárnak íly cím alatt a *Katholikus Szemlében* közzétett tanulmánya önálló füzetben is megjelent. A tanulmány behatóan foglalkozik e fontos közjogi reform minden részleteivel; kapható a szerzőnél, továbbá *Láng József* és *Sebő Imre* könyvkereskedésében. Ara 60 fillér.

Képzőművészeti pályázatok A Budapesti Közlöny tegnapi számában a magyar országos képzőművészeti tanács pályázatot hirdet tiz, a festőművészet és szobrászat körébe tartozó, azonkívül két építőművészeti ösztöndíjra pályázat van hirdetve, azonkívül a gróf *Almássy Dénes* és neje által az ezeréves jubileum alkalmából művészeti ösztöndíjakra tett alapítvány kamataiból alakított két 4200—4200 koronát tevő festőművészeti ösztöndíjra, ugyszintén a *Fraknoi-féle* festészeti és szobrászati római díjra. Pályázni szándékozők és érdeklődők bővebb felvilágosítást a Budapesti Közlöny tegnapi számában találhatnak.

**Az Érmelléki Kereskedelmi Részvénytársaság
borkiviteli osztálya ajánlja tisztán kezelt hegyi borait.**

SZINHÁZ.

Heti műsor.

Vasárnap délután: Főkonzul. Este: Nagymama.
Hétfő: Nagymama.
Kedd: Nagymama.
Szerda délután: Varázskeringő. Este: Nagymama.
Csütörtök: Vasgyáros (Somogyi Károlyné bucsufellépte.)
Péntek: Hazugtörvény.
Szombat: Hazugtörvény.
Vasárnap délután: Eleven ördög. Este: Dollárkirálynő.

Somogyi Károlyné bucsuja.

Csütörtökön bucsuzik el Nagyvárad közönségétől Somogyi Károly özvegye. Férjével együtt akart bucsut venni a közönségtől, mielőtt végképp visszaléptek volna a szinpadtól; a sors azonban másként rendelkezett. Január 29-re tervezte az öreg brigadéros a bucsufellépést, amelyet az egyre jobban elhatalmasodó kór lehetetlenné tett. Jött a halál szelid angyala s megváltotta szenvedéseitől a férjet. Özvegye, maga is 40 éves színésznő, pihenni vágyik s most már csak egyedül vehet bucsut attól a közönségtől, mely nemrég is annyi jelét adta iránta érzett nagybecsülésének. A bucsu iránt városszerte nagy az érdeklődés s mindenki igyekszik odasietni a bucsuzó özvegyhez, hiszen nemcsak művészetét ismerjük most el a magyar szinpad egyik érdemes munkásának, de a bánatos özvegynek is vigasz lesz a közönség szeretetének megnyilatkozása.

Z E N E.

Szkurka Ilonka hangversenye.

A városból és megyéből egybegyűlt előkelő közönségnek élvezetes hangversenyben volt alkalmunk tegnap este a Csarnokban gyönyörködni. Megyénk egyik viruló szép leánya, *Megyeri-Szkurka* Ilonka nem elégedett meg azzal, hogy csengő szép hangjával a zsurok hálás közönsége előtt arasson olcsó sikereket, hanem kiképezte a hangját s nyilvánosság elé lépett. Konstatáljuk, hogy vállalkozása teljes sikerrel járt. Fiatalos, üde, természetből hajlékony és mesterségen is kicsiszolt hangját hallanunk igaz gyönyörűségünkre szolgált. Az erőhiányáért kárpótol a piánók bársonyos lágy-sága, a koloraturát helyettesíti az előadásban nyilvánuló érzés és természetes báj. Változatos műsorában képviselve volt Brahms, Pergolese, Liszt, Vekerlin, Székács, Dientz, Buttykay, Fráter, Bartók különösen nagy hatást ért el *Glatz* Antal főispán egy kuruc dalával. A művésznőt tisztelői számos szép csokorral lepék meg.

Kivüle szép sikere volt *Lincz* Jenő zongora művésznök, Liszt Ferenc Vándor-ábrándjának nagy készülségre és előkelő izlésre való előadásával. Nagyon tetszett a műsorba felvett három Chopin-darab is: *Kriegner* Kálmán közben néhány szalondarabot játszott hegedűn, tiszta hangvétellel érzéses előadással

Dr. K. F.

REGÉNYCSARNOK.

TÉVUTON.

Regény.

Itta:

ALESSANDRO SCARPA.

(Folytatás.) (26)

XII.

Mélyen a földbe lebecsákozott kunyhók, zöld mohával benőtt tető, zöldelő pocsolják, itt-ott egy tereb lyes vén nyárs, egy hatalmas körtefa, melynek csomós ábrázata setéten emelkedik le az egészen világos, télies égboltozatról, egy elhagyatott, szinig teli tó, melyen három magános lud uszkál; egy sáros ut, melyen nyikorogva vonul végig egy sor rozzant eke, mit borzas, piszkos, sovány kis lovak vonszolnak, egy cseh falu és annak szélén egy romlásnak indult uri tanya, kőfaragványu címerrel a dűledező kapu felett, mely a disznóól és a kutya-ház között áll.

Az éppen nem költői cseh szokás szerint a kis kastély — egy négyszögletes zindelyes, csucsives tetőzetű épület — a major egyik oldalán áll és a szalon ablakai egyenesen egy óriási trágyadombra néznek, melyben éppen több szolgáló nagy szeméttelákkal kotorász, mely nem foglalkozásukat nyilvánvaló érdeklődéssel szemléli egy köpcös, vállas férfi, esőverte, színezett vadászkalappal a fején s hasonló vadász-mellényben, melynek gyapotosított selyem ujjából mindenfelől kikandikál a gyapot. Lábait szétvetve áll ott, rövidszáru pipát szíva, melynek porcellán-fejét egy odalisk aranypénzkekkel ékes képe díszíti, nagy vörös arccal és violaszínű fülekkel van megáldva, éppen nem lep meg arisztokratikus külseje által, míg folyton nevetgélve, a legdurvább tréfákat váltja a szemétközvetlen turkáló, piros-pozsgás szolgálókkal.

Fz Wolniczky báró, ki, mint sok más, 1848-ban nagy szerepet játszott, sokat beszélt magáról s azóta nyom nélkül letűnt a történelem szinpadjáról.

Hány százaz águ fáról, melynek rozsdás lombját szeptemberben közömbösen tapossuk a porba, nem sejtjük, amint ránézünk, hogy hajdan, a szép tavasz korában virágot hajtott s gyümölcsöt is adott.

Wolniczky báró ilyen fára emlékeztetett. A negyvennyolcas év tavaszán az általános tulbőségű virágzás idejében — az ő lelke is kivirult. Hazafias eszméi valának, melyeket rimbe szedve tett papírra s nemzete mint prófétáját, a szabadság hírnökét ünnepelte — tán azért, mert bálványra volt szüksége, vagy pedig, mert a zajongás és általános lelkesedés ama korszakában, már nem tudta megkülönböztetni a fehéret a feketétől.

Akkoriban szép ó-szláv jelmezt viselt, különösen tulzott ujj-szabással, egy, a hazáért rajongó honleányt vett feleségül, ki csaknem kizárólagosan a szláv nemzeti színekkel: kék, vörös, fehérrel öltözködött s ezentul szintén szláv jelmezbe bujtattott, deli, helebárdal felfegyverzett két ifjut állított fel örül székhelyének kapujánál.

Már több emberöltő óta kivándorolt lengyel család ivadéka lévén, családi összeköttetései nem valának éppen valami nagyon arisztokrata színezetűek, vagyonát pedig egyenesen atyjától örökölte, ki egyszerűen Wolniczkynek nevezte magát, s az elég tekintélyes pénzecske mint pébmester szerezte, becsülettel ugyan, de minden mellékes dicsőség nélkül.

Csendes, feudál időben aligha jutott volna eszébe kétes kutyabőrét erőnek erejével napvilágra hozni; de a szabadság izgalmi idejében az jó szolgálatot tehetett neki. Egy demokrata vértanu dekorálására csakhamar elég jó a nemesi levél.

A juniusi lázadás alatt feleségével együtt, valami festői álruhában, előbb Drezdába szökött,

onnan pedig Svájcba, hol huzamosabb ideig egy genfi pensióban huzta meg magát, mint politikai menekült ünnepeztette s a pensió igazgatóját rendkívüli étvágya által kétségbeejtette.

Végre, hosszas huza-vona után visszatért Csehországba, hol ez alatt a festői öltözött szláv pártvezérek már kissé feledésbe mentek.

Birtokára vonult, lemondott a politikai pálya szemfényvesztéseiről és bölcsész lett.

Tudvalevőleg már Diogenes ideje óta a bölcsészlet biztos révpártja a hajótörést szenvedett nagyásnak.

Ingujban ment sétálni és a paraszttal kártyázott; naponta vidámabb, közönségesebb, terjedelmesebb és falánkabb lett — s ha akaratára és szándékára ellenére gondolt valamit, ez rendesen nehéz álomban esett meg rajta, ha megelőzőleg tulságos bőkezűséggel gondoskodott gyomráról és tulterhelte nemzeti nyalánságokkal.

Felesége, egy szintén igen tekintélyes külsejű derék, becsületes s kissé neveltséges asszony, egészben véve erősen hasonlított az orleansi regens német anyjára, az az igen józan eszű és érzékeny kedélyű volt, rendkívüli módos tapintatlan, a cinizmusig gyöngédten s a pletykaságig bőkeszédű. Különben duzzogás nélkül beletalálta magát a dolgok e prózai fordulataiba és igen sok gyermekkel volt megáldva, melyek azonban nagyjából — talán szerencsésére — elhaltak. Három életben maradt; két fiu, ki, törve a régi hazafias hagyományról, katonai szolgálatba lépett s már tiszti rangot viselt egy gyalogezredben s egy leány, kiben a nemzeti rajongás kétszeres fanatizmussal újra feléledt.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

A gabonatözsde határidői.

— Délután 4 órakor. —

Budapest, márc. 21.

Buza okt.	50 kilogrammonként	11.81
Buza ápr. 1908	— — —	8.51
Rozs ápr.	— — —	12.57
Zab ápr.	— — —	91.11
Tengeri máj. 1903.	— — —	7.32

Értéktözsde.

— Délután 4 órakor. —

Budapest, márc. 21.

Osztrák hitelrészvény	— — —	626.25
Magyar hitelrészvény	— — —	734.75
Leszámitoló bank	— — —	403.—
Rimamurányi	— — —	509.25
Osztrák m. államvasuti részv.	— — —	644.50
Közuti vasut	— — —	528.50
Városi villamos vasut	— — —	282.50

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktözsde 1908. márc. 21.

Magyar arany járadék 4 száz.	— — —	109.25
Magyar koronajáradék 4 száz.	— — —	92.—
Magyar koronajáradék	— — —	81.25
Magyar földteherment. kötvény 4. sz.	— — —	92.—
Horvát-szlavon földteherment. kötvény	— — —	95.—
Magyar nyereséj sorsjegy kölcsön	— — —	185.—
Tisza-szab. és szegedi sorsjegy kölcsön	— — —	140.—
Osztrák járadék papírban	— — —	91.57
Osztrák járadék ezüstben	— — —	96.50
Osztrák járadék aranyban	— — —	113.75
Osztrák korona járadék	— — —	29.55
1860. osztr. államsorsjegyek	— — —	146.—
Osztrák magyar bankrészvény	— — —	1780.—
Magyar hitelbank-részvény	— — —	633.50
Osztrák hitelbank-részvény	— — —	726.50
Osztrák magyar államvasuti részvény	— — —	693.50
20 frankos (Napoleon) dör	— — —	19.20

A szerkesztésért felelős

Dr. V U S K I C S G Y U L A.

Pénz.

Olcso

töketörlesztéses kölcsönt

10—75 évre folyósít, ugyszintén régi drágább kamatu kölcsönöket kicserél, convertál a lehető legrövidebb idő alatt.

Házak, szőlők, földbirtokok

örök árban való *adás-vételét* vagy *bérletét* a legsikeresebb eredménnyel közvetít.

Földbirtokok parcellázását

saját költségére elvállalja és financiroza.

Faludi Ignác,

volt takarékpénztári titkár,
bankbizományi és hitelforgalmi iroda
Nagyvárad, Mészáros-utca.

27

Telefon szám 424.

Belépési felhívás.

A Filléres Takarékpénztár és Segélyszövetkezet
1908. május 1-én új évtársulatot nyit.

Egy üzletrésznek alapját az évtársulat tartama alatt — 3 éven át — *hetenként kötelezőleg fizetendő 20 fillér* képezi.

A szövetkezet célja az, hogy egyrészt a tagok részére kisebb összegű hetenként ismétlődő betétek által a vagyonyujtást lehetővé tegye, másrészt, hogy ugyanezen tagok betéteik arányában olcsó kamattal mellett *kölcsönöket* kaphassanak.

A beiratások a *Leszámitoló és Feladlogbank helyiségében* (Bémer-tér, Lévay-palota) eszközölhetők, a befizetések ugyanott lesznek teljesítendők.

A *vidéki beiratkozók* a heti befizetéseket a postatakarékpénztár utján *portómentesen* teljesíthetik.

Egy heti befizetéssel már a mai naptól fogva minden beiratkozó megkapja a nevére kiállított könyvecskét.

Nagyvárad, 1908. február hó,

„FILLÉRES“
takarékpénztár- és segélyszövetkezte.

A Biharmegyei Takarékpénztár

zálogháza

e hó folyamán

árverést

tart.

Kéretnek a felek a zálogjegyek rendezésére.

Olvasta-e már
NICK CARTER

amerikai detektívkirály
— elbeszéléseit? —

Siessen

a legelső trafikba vagy könyvkereskedésbe s
vegye meg az első füzetet,
melyből meggyőződhet, hogy Nick Carter elbeszéléseinél **érdekesebbet még nem olvasott!**

Egy füzet ára 15 kr. Minden füzet magában teljes.

Főelárusító:

KELEMEN BÉLA könyvkereskedő

Nagypiac-tér. Telefon 152.

Legjobb
szépitőszert!
Hölgyek
részére
nélkülözhe-
tetlen!

A szépség

elérésére, tökéletesítésére és fentartására legkitünőbb és legbiztosabb vegytiszta, sem higanyt, sem ólmot nem tartalmazó teljesen ártalmatlan zsirmentes készítmény

Földes
Földes
Földes
MARGIT
-CRÈME

Ezen világ-hírű arckenőcs el-távolít szep-lőt, májfoltot, pattanást, miteszert és más minden bőrbajt, ráncokat, himlő-helyeket is, az arcot simává és üdévé teszi. Ára: kis tégely 1 kor., nagy 2 kor., Margit hülypör (3-féle színben) 1.20 K, Margit szappan 70 f., Margit foggép 1 K, Margit areviz 1 K. Postán utánvétellel vagy a pénz előzetes beküldése után küldi a készítő: FÖLDES KELEMEN gyógy-szerész, Arad. Kapható Nagyváradon: Bleier J., Gross S., Heringh S., Leszner A., Molnár L., Nyíri Gy., Rozvány Gy., Vadász drog., Berger illatsz.

Csodás,
gyors és
biztos hatasu.

Törv. védve.

Óvakodjunk
utánzatoktól!

Hirdetések

felvételnek
a

Tiszántul

kiadóhivatálaban.

T. c.

Szives figyelmébe ajánljuk a n. é. közönségnek minden néven nevezendő **régi kályhák átalakítási munkálatát**, valamint az ismert szab. „REFORM“ fatüzelésre alakítandó kályhákat, legcélszerűbben a tavasz mentén eszközöltetni. Megjegyzésül felhozzuk, hogy a legegészségesebb és legtisztább ott-hont csakis az ismert szab. „REFORM“ fatüzeléses kályhák szolgáltatják.

Kiváló tisztelettel

130 1—10

HARDMUTH L. és C.

BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-UT 6. sz.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vártér 1.

Hosszas kísérletek után forgalomba hoztuk a

Wolfram lámpát

melynek áramfogyasztása az izzólámpával szemben **75 százalék megtakarítást** mutat fel. 40 gyertyás Wolfram lámpa *darabja 5 kor.* 60 gyertyásé *5 kor. 50 fill.*

Sima izzólámpa dbja 72 fillér,

tehát 5 százalék kartell áron alul.

Mindenemű *izzólámpa különlegességek*, fényképes izzólámpák, ugyancsak **5 százalékkal kartell áron alól kaphatók.**

Csillárok,

ivlámpák

állandóan nagy választékban kaphatók s a villamos telepen külön e célra épített nagy

csillr-raktárunkat megtekintésre ajánljuk.

Ugyanott állandóan raktáron tartunk

villamos motorokat

1. léderőtől 12 léderőig minden nagyságban.

Elvállaljuk

villamos világitási

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítását, javítását, izzólámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb árak mellett.

Költségvetsek ingyen.

Telefon szám 514.

Főszerező telefonja 55. sz.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

BIZTOS ALAP

ANDRÉNYI
KALMAN UTODOM
SEC
ARAD

ÜDÍTŐ FRISS SZAKEMBEREK
ZAMAT. ELISMERÉSE.

HAGYOMÁNYOS REMEK KIVÁLÓ
FRANCZIA ILLAT. APRÓ GYÖNGY.
MÓDSZER.

NAGY CSODAL SZAKSZERŰ LEKÜSMERETES SAJÁT MINTA-
MÉRLEGELT KEZELÉS. GONDOZÁS. SZÖLŐBIRTOK.
BOROK. SZERŰ

Kapható minden elsőrangú vendéglőben és kávéházban.

Tátray Sándor
vasöntő, épület és műlakatos műhelye

Elvállal épületvasalást, vízvezeték berendezést villanyvilágítási, closett- és fürdőszoba-felszerelést, épület és sírrács készítést valamint vasöntést, eszterga munkát, gyalulást, gőzkazán és mindennemű gépek javítását, gépalkatrészek, fémperselyek, csapágyak, transmissziók öntését és megmunkálását gyorsan és jutányos áron.

Nagyváradon.
Teleky-utcza 35. sz. a.

Védjegy: „Horgony“

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

egy régióknak bizonyult háziszser, mely már sok év óta legjobb fájdalomcsillapító szerszám bizonyult közvéleményénél, oszónál és meghűléseknél, bedörzsölésükkel használva.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatossá legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, mely a „Horgony“ védjeggyel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K-80, K1.40 és K2.- és úgyszólván minden gyógyszerertárban kapható.

Főraktár: Török József gyógyszerész, Budapest.

D. Richter gyógyszerertára az „Arany crosztánhoz“, Prágában, Elisabethstrasse 5. sz. Mindennapi szétküldés.

Alapított 1850. Alapított 1850.

Van szerencsém a n. é. gazdaközönségnek ajánlani a legkiválóbb

vető-magvaimat.

Valódi eredeti kitüntetett takarmányrépa-fajokat.

Oberndorfi kerek sárga; Mamuth óriás hosszú vörös, ecken-dorfi olajbogyó sárga palackalaku hosszú.

Allamilag vizsgált arankamentes, magyar lucerna, stíriai vörös löhere.

Pázsit diszfű vegyülek.

Angol perje, muhar, bükköny, paprika-köles, kendermag, kék mák, dug hagymák, cukor-cirok.

Gazdálkodó és kereskedő urak figyelmét felhívom, jutányos áramra.

A legjobb konyhakerti virágmagvak és gumók.

A t. gazdaközönség b. megrendeléseit a legnagyobb készséggel várva maradok kiváló tisztelettel:

Dell'Ortó Károly
magkereskedése a „Zöld Koszoru“-hoz.
NAGYVÁRAD, Szent László-tér.

Képes árjegyzéket kívánatra bérmentve küldök.

Vidéki megrendeléseket gyorsan és pontosan teljesíték csomagolási költség nélkül.

Eladó költőgép

Egy csirke, kacs, liba költőgép Tarm Economi Gyphers Ingrubator fotogén lámpa által fűtve, 100 tojásra helyszüke miatt eladó. Ára 60 frt. Cim a kiadóban.

IFJABB WALLA JÓZSEF

MOZAIK-CEMENTÁRU- ÉS MŰKÖ-GYÁRA.
ÉPÍTÉSI ANYAGOK RAKTÁRA.

TELEFON 76-36. BUDAPEST. TELEFON 76-36.

I R O D A:
VII., ROTTENBILLER-UTCA 15. SZÁM.

Márvány mozaik lapok
Mintázott cementlapok
Karmantus betoncsövek
Különbéféle műkö-munkák
Grauit terazzo
Beton-munkák
Csatornázások
Falburkolások

Mettlachi lapok
Keromit és klinkerlapok
Fayence-lapok
Kelheimi lapok
Terrakotta áruk
Kőagyagesövek
Chamotte téglák és agyag
Portland és románcement.

KŐACYAC és CEMENT, CSŐ

A nagy bőjt alkalmára

beszereztük a legizletesebb bőjti eledelket, u. m. angolna, pisztráng, min ennemű sardiniák, hollandi sós, kelettengeri tejes, bismark, császár és filee heringek, rák, ajóka, ajókagyűrű, oroszhal — ementhali, kárpáti, gróji, trappista, Romatour, Imperial, pármái sajtok. — Valódi lipői túró, székely tömlő túró. — Tea-vaj. Legfinomabb és tisztánkezelt enni való olajok — borecet. Asztali és csemegeborok, pezsgők, cognac, kis üstön főtt magyar és lengyel pálinkák, likörök friss és aszalt főzelekek, gyümölcsök

Tisztelettel:
MEZEI JÁNOS ÉS TÁRSA
fűszer csemege kereskedése N.-Várud, Szt. László-tér.
Telephon : 249.

Valódi brünni szövetek

az 1908. évi tavaszi és nyári Idényre.

Egy szelvény	1 szelvény 7 korona
3-10 m. hosszú	1 szelvény 10 korona
teljes sűrűruhához (kabát, nadrág és mellény)	1 szelvény 12 korona
	1 szelvény 15 korona
	1 szelvény 17 korona
	1 szelvény 18 korona
elegetős, csak	1 szelvény 20 korona

Egy szelvényt fekete szalonruhához 20.— K.-ért, szintúgy felöltőszövetet, turistalódent, selyemkarnit stb. stb. gyári áron küld a mint megbízható és szolid cég mindenütt ismert posztógyári raktár

SIEGEL-IMHOF Brünn.
Minták ingyen és bérmentve.

Az előnyök, a melyeket a magánvevő élvez, ha szövetségletét közvetlen Siegel-Imhof cégnél, a gyári piacon rendel meg, igen jelentékenyek.

Szabott, legolcsóbb árak. Óriási választék.

Mintahű, figyelmes kiszolgálás, még a legkisebb rendelésnél is, teljesen friss áruban.

BENZINMOTOROK

kőolaj-üzemre is alkalmasak, gőzlokomobilok, utimozdonyok, gőzcséplő-gépek, aratógépek, teljes malomberendezések, talajmivelő eszközök, stb. stb.

KIVÁNATRA SZIVESEN KÜLDÜNK ÁRJEGYZÉKET ÉS KÖLTSÉGVETÉST.

A MAGYAR KIR. ÁLLAMVASUTAK GÉPGYÁRÁNAK VEZÉRÜGYNÖKSÉGE, BUDAPEST.

V., VÁCI-KÖRUT 32.

Közgazdasági Bank r.t.

Nagyváradon, Teleky-u. 10.

Telefon 742.

Telefon 742

Hiteit nyújt váltóra, folyószámlára, értékpapírra, betáblázás mellett ingatlanokra.

Elfogad betéteket

5%

kamatolás mellett a betét napjától számítva. (Betét kamat-adót a r.t. viseli.)

Takarékosság előmozdítása céljából forgalomba hozta Selfmen-féle takarékperselyeit, melyek már is nagy népszerűségnek örvendenek. Ily perselyek 6 korona betét befizetése ellenében a pénztárnál kaphatók.

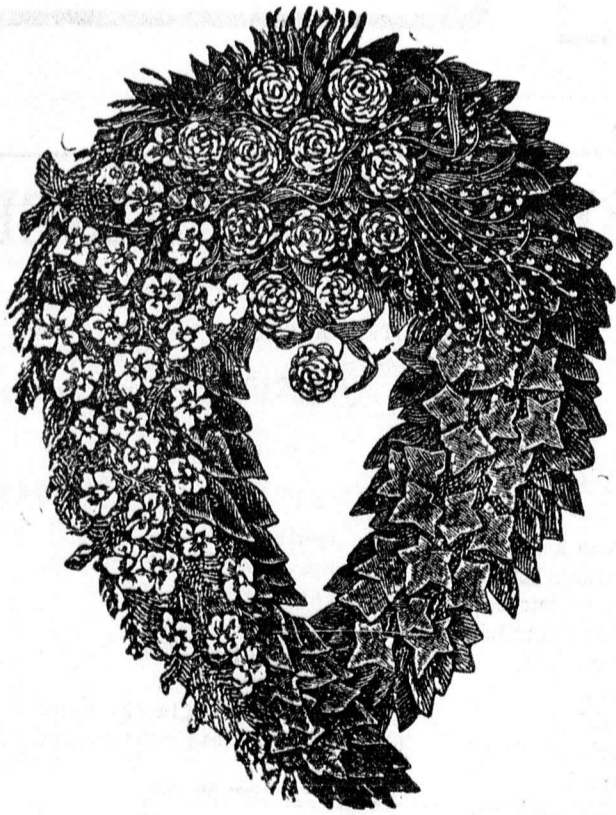
Az igazgatóság.

ÉLŐ virágokból:

menyasszonyi és mindenféle alkalmi csokrok, ünnepi koszorúk, gyászkoszorúk, felirattal vagy anélkül, ficuslevél és pálmalombokból,

ugyszintén gyászjelképek, szívkeresztek, horgony kereszték stb egészen frissen levágott virágokból kaphatók.

Csokrok menyasszonyi, koszoruleányi, báli vagy bármily alkalomra, szép berlini papírtartóval 1—3 frtig.

Csokrok atlasztartóval 3 frt 50 krtól 6 frtig, selyemtartókban **rózsa** és **kaméliák** 8 frttől 12 frtig, ami ezelőtt 15—20 frtba került.

Csokrok a legfinomabb mintájúak, a legújabb párisi minta szerint a legfinomabb selyem, csipke és atlasz tartókkal 18—25 frtig, ami ezelőtt 40—50 frtba került.

Gyászkoszorúk igen szép, tartós zöld és szép virágokkal diszítve 1—3 frtig.

Babérkoszorúk ovál vagy kerek alakban, igen szép virágokból diszítve 2 forinttól 10 forintig.

Kiváló tisztelettel

Farkas József,

a váradvelencei műkertész és rózsatelep tulajdonosa

Nagyváradon.

Kivánatra részletes faj- és árjegyzéket mindennemű kertészeti cikkek-ből ingyen és bérmentve küldök, vidéki rendeléseknél kérem a pontos címet, valamint a rendelmény postán vagy vasuton szállíttassék. Rendelésnél elő nem szükséges, a küldemények utánvétellel küldetnek.

Gépjavitó műhely

NAGYVÁRAD

Hattyu- és Vitéz-utcák sarkán.

Teljesen korszerűen, legújabb gépekkel felszerelve és villanyerőre berendezve. Készítünk, javítunk és szerelünk mindennemű gazdasági gépet, modern berendezéseket, gőzgépeket. Elvállalom nyomdai gépek javítását is felelősség mellett.

A nagyérdemű közönség tömeges pártfogását kéri:

Schmidt Frigyes.

Uj üzlet! Uj üzlet!

Lukács Nándor
Butor-raktára

műasztalos-, kárpitos- és díszítő műhelye
Nagyvárad, Fő-utca 8. sz. Széchenyi szállodával szemben.

Allandó raktár: háló, ebédlő
uri szoba és
szalon berendezések, mindennemű modern stíl-
szerint. Vas, réz és hajlított fa butorok rendki-
vül nagy választékban. 210

Pontos kiszolgálás.

Olcsó árak

Kívánatra rajzok és költségvetések ingyen

GÖZFÜRDŐ, GYÓGY-

-- FÜRDŐ-OTTHON. --

Nem kell a rheuma, csuzos, kösz-
vényes bajok gyógyítása miatt a
drága fürdőket felkeresni. Otthon biz-
tosabban, pontosabban fürösztheti
gőzben, vagy gyógynövény forrázat
gőzében mindenki fájdalmas tagjait a
RYTKÓ-féle szabadalmazott

gőzfejlesztő készülékkel.

Ezen készülék a beteg testrészekre
alkalmazza közvetlenül a gyógyító
gőzt és az ott esetleg évek óta fenn-
álló csuzt, rheumát, köszvényt meg-
szünteti teljesen. A gőzök hőfoka
látható a hőmérőn és így mindig
ellenőrizhető. A fejlődött gőz csak
helyileg hat, nem okoz fejszédülést,
roszullétet, vagy nehéz légzést stb.
Bővebb felvilágosítással, 1 kor. bé-
lyeg beküldése ellenében szívesen
szolgálok a feltaláló.

Egy fürdőhöz szükségeltető teljes gőz
370. 4 fillérbe kerül. 1-150

Egészségi cipők, valamint izzadság
szívó talpbetétek is itt kaphatók.
Megtekinhető a feltalálónál:

Rytkó Viktor

Jelenleg NAGYVÁRAD, Nagy-
teleky-utca.

!! Kedvező fizetési feltételek !!

Saját érdeke

minden hölgynek, hogy

tavaszi ujdonságainkat

női ruhaszövetek, selymek, delinek és
mosóárakban, ugyancsak tavaszi női fel-
öltők és tafft kabátokban megtekinthe.

Szebbet, jobbat, divatosabbat

sehol olcsóbban nem kap

mint nálunk.

Két nagy csődtömegből

került 2500 méter gyapju delin à 50 kr., valódi
»Koechlin«-féle levartimok à 42 kr., 1000 mé-
ter csikos tavaszi kelme 75 krajcártól,
1650 méter szines és fekete tafft 1 frt 20
kr.-ért, 120 széles tafft filhr és liberty selyem
még nem létezett olcsó ár 2 frt 88 kr.

Struc boák, selyem alsók, japán övek

27 százalékkal olcsóbb mint bárhol.

Vászon és asztalneműekben

a régi elismert szolid minőségek és árak.

Nagybecsű pártfogást kérünk:

Wallerstein

Fülöp Fiai

Bémer-tér, Pannonia mellett

!! Kedvező fizetési feltételek !!

»Unicum Drill«

vetőgépek

és BÄCHER-féle

acél-ekék

nagyon olcsó áron és előnyös feltételek
mellett kaphatók ANDRÉNYI KÁ-
ROLY és FIAI cégnél Nagyváradon.

Magyar Királyi Államvasutak üzletvezetősége Miskolcz.

3432—1908. szám.

Pályázati hirdetmény.

A magyar királyi államvasutak Vámosgyörk
állomásán a naponként reggel 5 óra 30 perctől
este 9 óráig nyitva tartható kázinó üzletre 1908
évi május 1-től számítandó 5 évi időtartamra
ezennel nyilvános pályázatot hirdetünk.

A kázinót bérbe venni óhajtókat felhívjuk,
hogy szabályszerűen bélyegzett, valamint kellő
bizonyítványokkal felszerelt ajánlatukat 1908.
évi április hó 10-én déli 12 óráig a magyar
királyi államvasutak miskolci üzletvezetőségének
titkári hivatalához e cím alatt:

»Ajánlat a vámosgyörki állomási kázinó
bérletére 3432—1908. számhoz» lepecsételt
borítékban tértvény mellett nyujtsák be.

Az ajánlaton a névalírás két tanúval előt-
tezendő és az ajánlati összeg betűkkel is
kiirandó,

Az ajánlattevő köteles a miskolci üzlet-
vezetőség gyűjtőpénztáránál 1908 évi április hó
10-én déli 12 óráig bányapénzképen 200 azaz
kettőszáz koronát készpénzben vagy állami le-
tételre alkalmas értékpapirokban letétbe helye-
zni, vagy oda posta útján külön borítékban
beküldeni, mivel különben az ajánlatot figye-
lembe venni nem fogjuk. Takarékpénztári be-
tét-könyveket bányapénzzel nem fogadjuk el.

A kázinó bérletére vonatkozó feltételek,
valamint a változott viszonyokhoz mérten újból
megállapított ital árjegyzék a miskolci üzlet-
vezetőség forgalmi és kereskedelmi osztályában
(II. emelet 23. ajtószám:) a hivatalos órák tar-
tama alatt megtekinthetők, miért is az ajánlat-
tevőkről feltételezzük, hogy a feltételeket is-
merik s azokat magukra nézve egész terjedel-
mükben ötelezőknek elfogadják.

A feltételektől eltérő ajánlatokat figye-
lembe venni nem fogjuk.

A magyar királyi államvasutak miskolci
üzletvezetősége fentartja magának a jogot, hogy
az ajánlattevők közül tekintet nélkül az aján-
lati bérösszegre, szabadon választhasson.

Miskolc, 1908. évi március hó 17-én.

Az üzletvezetőség.

Legjobbak

a

Moskovits

czipők.

Kossuth-utca 5.

Új butor nagyraktár!

Tisztelettel értesítjük a nagyérdemű közönséget, hogy saját

kárpitos, asztalos, esztergályos műhelyünket és butortelepünket kibővítettük és azt a mai naptól kezdve

Pelleyné és

 Schmidt

bejegyzett cég alatt fogjuk tovább vezetni. Minden törekvésünk oda irányul, hogy a legkényesebb izlésnek is elegendő tegyünk. Araink igen szolidak. Szilárd munkánk és pontos kiszolgálásunkért több oldalról már is elismerésben részesültünk. Allami hivatalnokok és katonatiszt uraknak igen előnyös árt számítunk.

A n. é. vevőközönség szives pártfogását kéri

Pelleyné és Schmidt

NAGYVÁRADON, Teleky-utca 24. sz.

Egy tisztességes uri nő
ajánlkozik

házvezetőnőnek

vidékre papi házhoz,
aki a háztartás minden részében jártas.

Értekezhetni lehet:

Szent János-utca 18. szám alatt.

Új fényképezési és festészeti műterem
Nagyváradon.

LEMBERT EDE
fényképezési és
festészeti műterme

mely a modern kor kívánalmainak megfelelően teljesen újonnan épült Rákóczi-ut 8. szám a. (Fő u. Györfi-ház)

megnyilt.

Műtermében készít:

Platin képeket

Aquarelleket

Olajfestményeket

és régi képek után új másolatokat.

Elsőrangú kivitel!

Olcsó bevásárlási forrás!!
ÜVEG- és PORCELLÁN árukban
SZICHTA TIVADAR üveghereskedésében

KOSSUTH-UTCA 2. szám (volt Blum-féle üzlet.)

Nagy raktár asztali, teás, kávé és mindennemű **üveggészletekben**, függő- és asztali **lámpákban**. Különféle **disztárgyak** és **alpacca evőeszközökben**. Elvállaltatnak **képek keretezésre** és minden más **üveges munkák olcsó árban**. — Csődtömegtől átvett áruk minden elfogadható árban. **Nagy raktár táblaüvegben.**

Fröhlich János
hentes- és mészáros üzlete
Rákóczi-ut (Rimanóczy palota.)

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy igen tisztelt vevőim kényelmére számos oldalról megnyilatkozott óhaj következtében üzletembe a

marhahúst

is bevezettem, s azt **folyó év február 1-től kezdve** szintén árusítom. — A n. é. közönség további szives támogatásáért kérvényezem, vagyok

teljes tisztelettel

Fröhlich János.

MUSCHONG-BUZIÁSFÜRDŐI

SZÉNSAV-MŰVEK

ujonnan berendezve kartelen kívül szállítanak azonnal bármily mennyiségű természetes vegyileg legtisztább folyékony

SZÉNSAVAT

a világhírű buziasfürdői szénsav forrásokból szóda-vizgyártáshoz, vendéglősöknek és egyéb ipari célokra **össze nem tévesztendő** mesterségesen előállított, **kevésbé kiadós szénsavval** **Megbízható, szigorúan lelkiismeretes kiszolgálás!**

buziasfürdői ásvány- és gyógyvizek

egész és féliteres üvegekben.

Szív-, vese- és hólyagbántalmaknál utól nem ért gyógyhatás.

Elsőrendű asztali víz!

Felvilágosítással készségesen szolgál.

248 1—200

Muschong-buziasfürdői szénsavművek és ásványvizek szétküldési telepe Buziasfürdőn.

Sürgönyeim: Muschong, Buziasfürdő. — Interurban t. lefon 18. sz.

Ügyes helyi képviselők kerestetnek.

